

Posebnež med posebneži

Samo Supin

Zaradi segrevanja Zemlje najbrž nikoli več ne bo oblekel rokavic, saj jih menda natakne šele, ko temperatura pade pod minus trideset stopinj Celzija. Pred tremi leti postavil rekord v 24-urnem plezanju na znamenito Iglo – kar 226-krat v enem dnevu je bil na njenem vrhu. Stene nad Logarsko dolino so njegovo dvorišče in tam ga lahko srečate v vseh letnih časih in v vseh mogočih vlogah – kot solo plezalca, v navezi, kot športnega plezalca, alpinista ali opremljevalca smeri. Vedno malce skuštran, čeprav si dolge lase spne v čop, je Samo Supin skoraj maskota zgornje Savinjske doline. Tudi zato, ker o njem ne vemo skoraj nič, poznamo pa ga vsi, ki se radi potikamo v njegovih koncih.

Kako je mogoče, da o tako vrhunskem plezalcu in avtorju številnih prvenstvenih smeri vemo tako malo?

Kakor kdo (*smeh*) ... Vedno sem rad samo plezal, in če v zadnjih letih moji soplezalci ne bi objavljali fotografij in informacij o vzponih, bi o meni vedeli še manj. Sam res ničesar ne objavim, nimam e-poštnega predala, nisem na nobenem družbenem omrežju, vendar me ne moti, če drugi objavijo slike ali informacije o mojem plezanju oz. skupni turi.

V Utah, 6. 6. 2010
Arhiv Sama Supina

Eno leto si se šolal za policista v Tacnu. Precej ne- navadna izbira zate ...

Da, zato pa je bilo samo eno leto (*smeh*). Ugotovil sem, da življenje, omejeno s pravili, ki jih s sabo prinese uniforma, ne sovпада z mojim značajem. Takrat sem spoznal tudi, kako na ljudi vpliva zavist. Ko sem domov prihajal v policijski uniformi, so me ljudje gledali spoštljivo, ko sem se znebil uniforme, si pustil rasti lase in začel nositi uhan, sem se naenkrat znašel v predalu z "odpisanimi". Kaj ima s tem zavist? Ravno zaradi nje drug drugega tlačimo v predale. Zavidamo pogum, zavidamo preprostost, zavidamo iskrenost, zavidamo tisto, česar si sami ne upamo ali ne znamo. Na videz nam je laže srkati juho ob poslušanju domače glasbe, če tistega, ki tega ne počne, popredalcamo.

Končal si kovinarsko šolo, vendar tudi tega poklica ne opravljaš.

V mlajših letih sem se preživljal z višinskimi deli, zdaj pa največ z delom v gozdu.

Praviš, da je to, kar čuti in počne plezalec, privilegij, da se s tem že rodiš. Je bila tvoja želja po plezanju torej živa od malih nog ali se je rojevala postopno?

Želja po plezanju je obstajala že od zgodnje mladosti. Moj oče je bil član GRS Celje in me je že kot majhnega mulca navdušil za hribe. Do enajstega leta sem bil že na vseh vrhovih v Kamniško-Savinjskih Alpah razen na Storžiču in Mrzli gori, plezati pa sem z bratoma vseeno začel naskrivaj. Še zdaj mi gredo lasje pokonci, ko se spomnim, na kašen način smo osvajali skalne osamelce v okolici Luč.

Kako?

Zapodili smo se v prvo skalo, ki smo jo videli, čeprav je bil sam lapor. Očetu smo skrivaj vzeli vrv, kline in kladivo, kompletov pa ni imel. Z najlonskim vozlom smo si okoli pasu navezali vrv, in ko smo zabili klin v tisti lapor, smo se odvezali, vrv napeljali skozi uho klinu, si jo spet navezali okoli pasu in plezali naprej.

Kako si prišel do plezalnega znanja?

Nekaj me je naučil oče, med šolanjem v srednji šoli pa sem se v Mozirju včlanil v alpinistično sekcijo Šaleškega alpinističnega odseka. Na srečo sem takrat spoznal alpinista Andreja Grudnika in on me je naučil največ in najpomembnejše: kako preživeti. Mentor in moj prvi soplezalec Andrej me je že kot tečajnika vodil v težke smeri, kjer sem plezal kot prvi v navezi, na primer v Mosoraški smeri v Paklenici, zato sem bil precej suveren. Ampak formalno pridobivanje znanja ni šlo po načrtu. Večna težava v alpinističnih šolah je, da je premalo alpinistov, ki bi plezali s tečajniki, oni pa ne smejo plezati sami. Z bratom Robertom sva kljub temu še "vsa zelena" plezala sama in so naju

"Žalostno je, če moraš pogledati k sosedu, da vidiš, kako bi rad sam živel."

skoraj izključili iz odseka. Alpinistični izpit sem opravil po odsluženi vojaški obveznosti.

Že od nekdaj rad plezaš sam, a vendar vsi potrebujemo soplezalce, saj je soliranje sprejemljivo le do neke mere. Kakšna je tvoja mera?

Če to merimo z oceno težavnosti, je to sedmica. Če z imeni, je to na primer Zmaj v Ojstrici. Trenutno iščem mero v severni steni Planjave.

Kaj ni preveč krušljiva in "divja"?

Ravno zato, ker je res "divja", je tako mikavna. Vedno, ko grem tja, vem, da ne bo *fajn*, ampak v tem vedno najdem tudi kaj dobrega, na primer nekaj kompaktne skale (*smeh*).

Ali ti najdeš soplezalce ali oni tebe? S kom si se v mladosti največkrat navezal na vrh?

Na začetku sem jih iskal jaz, dolgo obdobje sem plezal z bratom in prijatelji iz Luč in Solčave, z nekaj sreče pa me najdejo tudi drugi. Soplezalcev pravzaprav nikoli nisem izbiral po nekem ključu, enako misleči smo se vedno nekako znašli skupaj. Razen z bratom in Andrejem sem najpogosteje plezal z Avgustom Robnikom, s Sašem Lekičem in Frančkom Knezom.

Nekaj zelo težkih prvenstvenih smeri sem preplezal še z Lovrom Vršnikom.

Spadaš v generacijo, ki je pri nas začela ledno in (po sili razmer) orodno plezanje. Ne eno ne drugo ni lahko, sploh nekoč, ko ni bilo na voljo tako dobre opreme, kot je zdaj. Te je bilo strah odkrivanja novih vej plezalnega športa?

Ne, nikoli. Je pa res, da se me nekatere nove veje niso najbolj prijele (*smeh*). Orodno plezanje mi nikoli ni bilo všeč, čeprav pozimi skoraj ni smeri, v kateri ne bi bilo treba praskati po skali. Sem pa navdušen nad tem, da plezanje dobiva nove razsežnosti.

Si takrat imel koga, od kogar se je dalo učiti ali ga vprašati za nasvet o lednem plezanju?

Seveda, svojega prvega mentorja Andreja Grudnika.

Je pa tudi res, da sem se ogromno naučil takrat, ko smo v Solčavi postavili ledni poligon Ledenium, na katerem smo pozneje organizirali tekme za slovenski pokal v lednem plezanju (Solčava Ice Extrem). Začeli smo v sezoni 1999/2000. Marko Čar, ki je bil pobudnik, se je še isto leto tragično poslovil od nas, mi pa smo uresničevali njegovo vizijo. Ledenium je bil vrhunski, primeren za organizacijo svetovnega prvenstva, vendar nam je organizacijo preprečil finančni primanjkljaj. Ledena konstrukcija je bila odlična za trening.

Opremo je bilo težko dobiti, ste jo izdelovali tudi sami?

Nekaj že. Klini, ki smo jih naredili, so navadno ostali kar v steni, saj niso bili primerni za izbijanje, po enem vzorcu, ki smo ga dobili iz tujine, smo sami izdelovali ploščice za svedrovce ... Testirali nismo ničesar, preprosto smo (si) zaupali.

*Med plezanjem prvenstvene smeri v Ojstrici (7+/A2-A3)
 Foto: Dejan Drafenik*

Samo Supin
v Paranoiku v
Klemenči peči
16. 11. 1986

Arhiv Sama Supina

Koliko težje je bilo pri nas orodno plezanje na začetku zaradi opreme v primerjavi z današnjimi časi?

Ne bi rekel, da je bilo ravno težje, bilo je predvsem precej drugačno. Cepini z ravnimi ročaji za navpični led niso bili tako slabi, kot se zdi, plezanje so nam zelo olajšali paščki na ročajih, s pohodnimi drezami smo se pa tudi dobro znašli.

Prav gotovo je Logarska dolina za mladega plezalca za odraščanje raj na zemlji. Je okolje močno vplivalo nate ali se ti zdi, da bi te gnalo v hribe, čeprav bi živel kje drugje?

Okolje je vsekakor močno vplivalo name, zagotovo pa bi plezal, tudi če bi se rodil na Luni (*smeh*).

Kaj pa ljudje iz tega prelepega konca naše dežele? Ste zelo drugačni od drugih zaradi okolja, v katerem živite? Ti se nam vsekakor zdiš drugačen ...

Drugačen? Sam sebi se ne zdim ... Je pa res, da imam samosvoj in globoko zasidran lasten pogled na svet okoli sebe in življenje sploh. Na srečo sem pravčasno ugotovil, da svet ni samo črno-bel, da v življenju stvari niso samo prave in napačne. Ne maram sodb in oznak, pa jih veliko najdemo tudi v alpinizmu.

Kakšne sodbe in oznake imaš v mislih?

Na primer izraz *ekstremno*. Za nekoga je *ekstrem* preplezana petica, za drugega pa je sedmica samo ogrevanje. Ocena ni pomembna, pomembno je to, kako

prideš do nje. Če nekdo celo življenje samo pleza, je seveda dober plezalec, tako kot se od voznika tovornjaka pričakuje, da je dober voznik.

Se še spominjaš svoje prve prvenstvene smeri?

Seveda se in to zelo dobro. Z bratom Robijem sva še kot tečajnika preplezala Lučko smer v steni Pasjega sedla. Kaj se je pozneje dogajalo na sestanku našega odseka pa je seveda druga zgodba (*smeh*).

A lahko vsaj namigneš, kaj se je dogajalo?

Po pošti sva dobila vsak svoj uradni dopis, da je takšno samosvoje plezanje tečajnikov nesprijemljivo, in vabilo na sestanek.

Kaj je bil takrat glavni motiv za plezanje prvenstvene smeri?

Motiv je vsa leta isti, vedno znova odkrivati nekaj novega. In imel sem veliko srečo, da sem že na začetku plezalne kariere spoznal Frančka, ki me je "zastrupil" s svojim pristopom do plezanja sploh – plezati, biti tam, kjer ni bil še nihče.

Koliko prvenstvenih si preplezal?

Okoli 130 jih je.

"Obstajata dve sorti alpinistov: tisti, ki plezajo, in tisti, ki govorijo o plezanju."

In vseh?

Približno 3300. No, kakih 2500, če ne štejem ponovitev.

Zdaj je za prvenstvene smeri vedno manj prostora, ostale so predvsem odmaknjene in zelo zahtevne stene – na primer ravno S-stena Planjave. Ti to daje večjo motivacijo ali je ravno zaradi tega motivacije vedno manj?

Motivacije nikoli ne zmanjka (*smeh*)! S prvenstvenimi smermi pa je tako: če dobro poznaš določeno steno in že preplezane smeri v njej, še vedno ni težko najti novih linij.

Smeri opremljaš tudi s svedrovci. Si zagovornik trenda, da se plezalne smeri, ki so bolj obiskane, opremljajo s svedrovci?

Odvisno kako in katere. Lahke smeri so navadno precej bolj nevarne od težjih, ker nismo pozorni na varovanje. Če svedrovec na težkem in nevarnem mestu v neki lepi in priljubljeni smeri lahko prepreči smrt plezalca – hvala bogu, da je zavrtan. Klasičnih neopremljenih smeri za tiste, ki ne marajo svedrovcev, je dovolj.

Ali obstaja po tvojem mnenju kakršna koli drugačna možnost, da bi bile najbolj priljubljene smeri opremljene in temu primerno bolj varne, hkrati pa dovolj prvinske za tiste, ki zagovarjajo ničelni poseg v stene?

Kaj sploh je ničelni poseg v steno? Ali to pomeni, da naj ne bi zabijali niti klinov? To seveda ni najbolj

smiselno. Nič nimam proti kakšnemu svedrovcu na zanič varovališčih, nisem pa pristaš tega, da bi se najbolj priljubljene smeri v celoti navrtale. Ena od možnosti bi lahko bila, da se obstoječi slabi klini v smereh zamenjajo.

Se ti zdi, da je za najboljše plezalce smiselno opremljati smeri? Kako? Nekatere tvoje smeri so precej skopo opremljene, tako da to marsikoga odvrne od plezanja ...

To je večna dilema, najboljši plezalci vedno najdejo smeri po svojih željah. Kako torej sploh opremljati zanje? Zame je najboljši način, kot ga ima Andrej Grmovšek. V njegovih smereh so npr. težji raztežaji po večini zelo dobro opremljeni, v lažjih pa so lahko varovala posejana hudo na redko, vendar se tam da uporabljati premična varovala. Glede mojih smeri pa velja, da imajo "vsake oči imajo svojega malarja". Alpinisti v mojih smereh načeloma nimajo posebnih težav. Prav tako npr. v ploščah Klemenče peči nimajo težav dekleta (*smehi*). Praviš, da to marsikoga odvrne od plezanja? Reciva takole: tudi v glasbi ne zmorejo vsi zaigrati najtežjih skladb, pa zaradi tega ne poenostavijo not, da bi jim to uspelo.

Zakaj opremljaš plezalne smeri, saj od tega nimaš materialnih koristi?

V tem preprosto uživam. Predstavlja mi svojevrsten izziv, ne glede na to, ali je smer nova ali opremljam že preplezano smer. Pri plezanju nikoli ne gledam na osebno ali materialno korist, mi je pa v veliko veselje, ko vidim, da se je smer "prijela" in jo plezalci radi preplezajo.

Menda so ti že nekajkrat ukradli opremo, pripravljeno za opremljanje?

So. Celo iz smeri, kjer sem si uredil varovanja, da sem lahko opremljal sosednjo smer; je vse izginilo. Iz enega od sidrišč za spust v Krofički so že dvakrat pobrali vponke.

Si tudi organizator ali idejni vodja različnih projektov, na primer 24-urno plezanje na Iglo, osvetlitev smeri Herle-Vršnik z baklami itd. Kaj ti pomenijo ti dogodki?

To je izključno osebno zadovoljstvo! Združuje vse, kar imam rad: plezanje, prijatelje, druženje ... 24-urnega

"V alpinizmu si pogosto na robu, ampak to vidiš šele potem, ko si že na varnem."

plezanja na Iglo sem se prvič lotil za štos, hotel sem vedeti, kolikokrat v enem dnevu se da priti gor in dol. Nikoli nisem razmišljal o postavljanju kakšnih rekordov, šlo je le za golo radovednost. Ker sem takrat tega lotil malo nepripravljen (nenaspan), sem zadevo ponovil dobro pripravljen (*smehi*). Osvetljevanje Herletove smeri smo prvič izvedli leta 1991 ob 50-letnici prvega vzpona. Takrat smo v Krofički istočasno organizirali tekmovanje v hitrostnem plezanju z lepim

številom udeležencev in še večjim številom gledalcev. Ideja je nato za nekaj časa zamrla, ponovno smo jo obudili leta 2016 ob 75-letnici Herletove smeri.

Katere smeri v Logarski dolini so po tvojem mnenju najlepše in hkrati tudi najbolj neznane?

Vsaka smer je lepa, selekcijo delamo glede na kakovost skale. Lepe smeri z dobro skalo in malo odmaknjene so v Utah (npr.: Nazaj v prihodnost in Pot v sanje), v vzhodni steni Krofičke (Pod svobodnim soncem, Sipine časa). Tudi v severni steni Planjave se najdejo lepe in zelo redko preplezane smeri s kakovostno skalo, npr. Rubin. Lepe smeri so povsod, le poiskati jih je treba.

Najbrž bi to morala vprašati na začetku, a vseeno – kaj je tisto, zaradi česar plezaš, ne pa na primer loviš rib ali tečeš?

Zanimivo vprašanje, ker sem bil član ribiške družine Ljubno 35 let in 30 let ribiški čuvaj, odkar plezam, pa sem tekel, čim manj po cestah in v glavnem v hrib (*smehi*). Do 46. leta sem bil vratar v KMN Nazarje. Plezam pa zato, ker lahko.

Te je kdaj strah?

Česa me pa naj bi bilo strah? No ja, pri plezanju me je bilo nekajkrat zelo strah. Če kdo od plezalcev trdi, da ga med vzponi ni nikoli strah, ali laže ali pa nikoli ni plezal v kakšnem težkem in "čudnem" svetu (previsne trave, krušljivi odstavki, tanek navpičen led ...). Se pa včasih prestrašim tega, da me ni strah (*smehi*). ●

*S cepini z ravnimi ročaji v slapu Iskrica (WI4); druga ponovitev, 2. 2. 2006
Arhiv Sama Supina*